

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori neratificate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerle
Nachf., Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsebet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
germond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rl de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rl de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu duul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 92

Brașov, Duminică 27 Aprilie (10 Mai)

1908.

Timpul îndreptează toate...

Să spunem că ministru-președinte ungar Dr. Alexandru Wekerle s'a prezentat la festivitatea din Schönbrunn în ziua de 7 Maiu, îmbrăcat în atillă vânătoare de mătase cu pantaloni strâmți cenușii și cu manta vișinie. Nu știm cum îi va fi stat premierului de viță burgheză și de origine șvabească acest mândru costum maghiar medieval. E o cestiune ce n'o putem noi rezolva și la care rămâne să răspundă cei ce au fost de față. Destul că pentru osteneala ce și-a dat-o primul ministru unguresc de a se viri în acest costum, care după demnitatea ce o ocupă îi compete, cu care însă nu este mai de loc obicinuit, a fost răsplătit cu aceea, că înalții oaspeți împărătești, crăești și princieri, cari au ilustrat cu prezența lor rară serbare din castelul de vară împărătesc, pentru impresia bună, ce le-au făcut-o șeful ocărmoirii ungurești, au mers aproape toți împreună cu împăratul german la locuința lui Wekerle, dela ministerul unguresc din Bankgasse, și i-au lăsat câte o cartă de vizită spre aducere aminte.

Deși evenimentul este în felul lui rar, nu vom să vorbim de astădată de burgezul Wekerle, ci ne vom ocupa de colegul său dela guvern, aristocrat get-beget și de viță curată, dacă nu toamăi arpadiană, desigur hunică, de ministru de interne contele Iuliu Andrassy, care, nu încapă îndoială, că e superior primului ministru când e vorba nu numai de-a purta bine atilla, ci de-a se și prezenta cum pretinde acest costum, ca cavalier maghiar medieval veritabil. Nici cel mai încarnat cavalier feudal din vremile, când numai aceștia se credeau și se daude oameni, nu poate întrece pe ăst conte trufaș din secolul al douăzecilea, când își scoate spada și se repede contra bietelor naționalități din țară, dar mai cu seamă în contra „Valahilor trădători“.

Așa a făcut Andrassy Gyula junior ori de câte ori a avut isbiri cu deputații naționaliști din dietă; așa s'a prezentat acest ministru cu ocaziunea desbaterei asupra propunerii comisiunei de imunitate, ca camera să estradeze patru deputați români aradani poliției din Arad, care vrea să-i pedepsească, fiindcă la mandatul clubului naționalist, au încercat să organizeze partidul naționalităților între Românii din acel comitat și din celelalte comitate ale țării.

Contele Andrassy a vorbit scurt, dar cât se poate de intunecat și pătimas, cum nu trebuia să vorbească într-o cestiune atât de gravă a libertății constituționale un ministru de interne. Contra păreri și constatări deputaților naționaliști antevorbitori Mihali, Maniu și Milan Hodza a susținut Andrassy, că măsura poliției din Arad nu este vexatoare, căci ar avea bază de drept, fiindcă organizația, la care ținteau amintiri deputați români aradani, putea să aibă numai scopul să constituie o reuniune politică, pentru care se cer statute aprobate de guvern, sau să înființeze

la Arad „partidul valah“. Și atinge-rea țintei ultime, zice, este oprită de ordonanțele antecesorului său la interne, Hyeronimi, cari zic că nu e permis a se înființa „partid valah“. Așadar ori pe care lature s'ar examina afacerea, porunca este și rămâne „partid valah nu se poate înființa“.

Așa zice trufașul ministru de interne, care se apucă de ordonanțele lui Hyeronimi ca omul ce se înecă de trestia mănăstă de valuri spre el. De un lucru însă contele Andrassy nu ține samă și acest lucru, dacă nu-și perdeea vremea cu teoriile cele multe, căroră s'a dedicat cu ambiția de-a deveni om învățat, putea să-l afle cu puține cuvinte dela răposatul său tată, care, deși nu va fi cunoscut personal pe cei mai mulți din eroii mișcării naționale române dela 48, totuși a înțeles din faptele și evenimentele de atunci, că, zău, Românii au înființat un partid național românesc, care nu se mai poate desrădăcina nici cu glonțul și ghiulelele, necum cu ordonanțe de-ale lui Hyeronimi.

Adevărul este că acele ordonanțe volnice, ilegale, neumane și reacționare există spre rușinea veacului și spre umilirea Românilor în țările de sub coroana sfântului Ștefan. Iar contele Andrassy, în răvna sa despotică față cu Valahii, crede a fi formal în drept, când se provoacă la acele monstruoase ordonanțe, dar nu este în drept, și, dacă tatăl său ar trăi, de sigur i-ar spune, că ce-ace face și modul și chipul cum lucră pentru su-gramarea dezvoltării naționale a Românilor, este, în timpul de azi, o adevărată demeață și un păcat din cele mai grave, comis chiar în contra intere-șelor Ungariei și ale națiunii maghiare.

Nu va trece mult și timpul care îndreptează și lecuește toate, vrând-nevrând, va dovedi dacă avem dreptate ori nu când zicem, că Andrassy este, inconștient și mânat de despotismul avitic ce s'a incuibat în sângele lui, azi mai mare dușman națiunii maghiare decât ori și care „agitator“ valah.

La jubileul „Gazetei“.

Măgureni, 16 (29) Aprilie 1908. — Primiți vă rog și sincerele mele urări de bine la Jubileul D-voastră, ca a unuia din oara 11-a. Să trăiți mulți și fericiți ani d-le director, dimpreună cu redactorii D-voastră, ca să puteți dirigia încă mulți, mulți ani „Gazeta“ noastră iubită, că multă neștiință a alungat de la mine de când o abonez.

Demetriu Medan.

Timișoară, 6 Maiu n. D-l Zamfir M. Rozescu trimite suma de 4 (patru) coroane pentru fondul jubilar.

Galați, 23 Aprilie v. D-l Virgil B. Popovici contribuie la fondul jubilar cu 2 (două) coroane.

Omagiul Regelui Italiei adus Maj. Sale Monarchului. Regele Italiei Victor Emanuel a adresat Maj. Sale Monarchului nostru următoarea telegramă omagială: »In anul curent, în care Maj. Voastră serbați jubileul de 60 ani a glorioasei D-voastre Domnii, se alătură toți Domnitorii și capetele de state cu felicitările lor la manifestațiunile loiale ale popoarelor monarhiei. Pătruns de vechea și credincioasa amicitie, pe care o nutrește față de Maj. Voastră, particip din tot sufletul meu la acest eveniment îmbucurător și mă alătur sentimentelor cordiale, căroră le va da expresiune astăzi împăratul Germaniei, augustul nostru aliat și amic«.

Maj. Sa Monarchul a răspuns Regelui Italiei următoarele: »Sunt din cale afară emoționat de atențiunea gingașă, cu care Maj. Voastră îmi exprimați felicitările Voastre din incidentul împlinirii celor 60 ani de Domnie, în aceeași zi, în care Maj. Sa Impăratul Wilhelm, augustul nostru aliat și amic, s'a întrunit împreună cu principii germani în jurul meu. Mulțumind Maj. Voastre foarte cordial, mă felicit la acest nou semn al alianței strânse și al prieteniei intime, ce ne leagă«.

Principii germani în Viena. La prânzul de gală dat alaltăieri în castelul din Schönbrunn M. M. L. L. Monarchul și Impăratul Wilhelm au schimbat toasturi cordiale relevând ambii monarhi nestramutata alianță și amicitie ce există între dânșii. După prânz, 7000 cântăreți și muzicile militare ale garnizoanei din Viena au dat o serenadă în fața castelului din Schönbrunn. Impăratul și înalții oaspeți au apărut la fereastră mulțumind. După aceea, cântăreții au defilat în fața suveranilor făcând ovațiuni entuziaste.

Părechea imperială germană, principii Wilhelm și familia imperială au plecat la orele 9.20 seara la Donau-eschingen. Impăratul Francisc Iosif i-a întovărașit până la gară. Suveranii și-au luat rămas bun în mod foarte cordial. Un public foarte numeros a aclamat pe suverani. Regele Saxoniei a plecat la 9 si jum. seara; ceilalți principii se vor înapoi seara.

Joi după amiază, Impăratul Wilhelm a depus un bilet de vizită la ministerul ungar din Bankgasse, pentru prim-ministrul Wekerle.

Lengyel Zoltan contra lui Polonyi. În numărul de azi al ziarului »A Nap« Lengyel Zoltan reeditează într-o declarațiune fulminantă toate învinuirile, ce le-a aruncat în față până acum fostului ministru Polonyi numindu-l: înființatorul comerțului de carne vie din Ungaria, boț, înșelător, bandit etc. Lengyel sustine din nou sus și tare toate acuzele sale și declară că le va repeți până atunci până când cel din urmă om se va convinge de mizerabilitatea acestui viclean făcător de rele.

Mores hungaricæ!

În același număr »A Nap« publică o enunțiațiune ce a făcut-o Dr. Koszo, preș. partidului independist din Segedin și procuror superior onorific al Segedinului, asupra întrebării, dacă într-adevăr Lengyel ori Polonyi a fost judecat de curtea cu jurați.

»Achitarea lui Lengyel Zoltan, zice Dr. Koszo, în ce privește acuzarea de calomnie, învovă după părerea mea condamnarea lui Polonyi. Purtarea procurorului n'o află corectă din punct de vedere juridic. El ar fi trebuit să atragă atenția juratului suplent, care s'a adresat lui, că lui (juratului) nu e ertat să vorbească cu procurorul asupra procesului. Procurorul s'a făcut în aceasta privință culpabil de mare neglijență, căci el nu e îndreptățit a-și câștiga pe cale nelegală dovezi, prin care să poată produce dispoziție între jurați«.

Sinoadele bisericei gr. or. române.

Sibiu, 7 Mai n. 1908.

Ședința a patra din 7 Mai.

Prezident I. P. S. Sa Metropolitul, notar de ședință Sergiu Medean.

După verificarea procesului verbal al ședinței de Marți, notarul Dr. George Proca citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică și acesta, cu o mică modificare stilară. Se prezintă rugarea deputaților sinodali Dr. Ilarion Pușcarin, arhimandrit și vicar arhiepiscopesc și Dr. Ioan Margita, avocat, pentru concediu. Se acordă.

Deputatul Dr. Nicolae Vecerdeia interpelează în chestia unor neorândueli din protopresbiteratul Brașovului, înșirând faptele, pe cari le crede contrare legilor bisericesti, ba și civile.

Escelența Sa Arhiepiscopul răspunde, că despre cele înșirate nu are nici o cunoștință. Arătare nu s'a făcut la consistor. Va considera interpelarea ca arătare și e va preda consistorului spre a cerceta afacerea. Interpelantul ia răspunsul la cunoștință.

Deputatul Nicolae Borzea face propunerea în chestia catehizării învățăcelilor dela meserii. Se predă comisiunei bisericești.

Se intră în ordinea de zi. Deputatul I. A. de Preda, ca raportor al comisiunei organizatoare, espune chestia creării fondului pentru completarea gimnaziului din Brad. Fondul înființat se manipulează acum ca fond arhidiecezan, în înțelesul statutelor compuse din partea consistorului arhidiecezan, cari se cetesc, iar sinodul le aprobă, după ce se fac unele modificări stilare în ele.

Acelaș raportor referează în chestia rugării preotului Ioan Druhora din Boița, pentru a i-se socoti la anii de pensie și anii de praxă ca învățător și funcționar consistorial. Conform propunerii comisiunei organizatoare, sinodul respinge cererea, ca nemotivată.

Deputatul Dr. Eusebiu R. Roșca, tot în numele comisiunei organizatoare, referează în chestia serbării centenariului dela nașterea marelui arhieru Andreiu baron de Șaguna. Cetește programul stabilit din partea consistorului mitropolitan cu privire la serbările, cari se vor ținea în 14 Octomvrie 1909, cu ocaziunea întrunirii congresului național bisericesc. Comisiunea propune acceptarea programului. Sinodul ascultând întâi păreri deputaților Teodor Herman, Romul Furdui, D. Comșa, Parteniu Cosma, Dr. Petru Span, Dr. V. Bologa, T. V. Ghiaja, Dr. Miron E. Cristea, Dr. Nicolae Bălan și după ce și raportorul dă lămuriri necesare, primește programul stabilit pentru serbările centenariului dela nașterea Arhiepiscopului și Mitropolitului Andreiu baron de Șaguna.

Acelaș raportor referează în chestia noiei arondări a cercurilor electorale din arhidieceză și propune, ca elaboratul prezentat sinodului, să se dea îndărăt consistorului, pentru a-l compune de nou. Deputatul Furdui propune luarea obiectului dela ordinea zilei și menținerea arondării vechi a cercurilor electorale. Vorbește deputatul Matei Voilean pentru primirea propunerii din urmă. Deputatul Dr. G. Măcelariu e pentru o nouă arondare. Dr. Nicolae Bălan primește propunerea comisiunei. Romul Furdui își apără propunerea. Raportorul recomandă de nou spre primire propunerea comisiunei.

Se pune la vot propunerea deputatului Furdui, care cade, primindu-se propunerea comisiunei organizatoare.

Ședința proximă se anunță pe Vineri, la orele 9, iar ședința se închide la orele 12 și jumătate.

Sibiu, 8 Mai n.

Sedința VI din 25 Aprilie st. v.

S'a ținut la oarele 4 p. m. President Archiepiscopul Ioan Meșianu, notar Dr. Bălan.

La ordinea zilei continuarea refera-
dei comisiei organizatoare cu privire la
proiectul de Regulament pentru »Semi-
nariul Andreian«, institut teologic și pedago-
gic al arhiepiscopiei ortodoxe române din
Transilvania (distribuit între deputații si-
nodali), care a consumat tot timpul se-
dinței.

La §. 1 deputatul Comșa cere ca in-
structorilor de cant să li-să dea titlu pe
profesorii extraordinari. Tot la acest obiect
mai vorbesc deputații Dr. Roșca, Dr. Șpan
și Dr. Bălan. Punându-se propunerea dep.
Comșa la vot se primește. Tot la § 1 se
mai primesc unele modificări stilare pro-
puse de deputatul Păcală.

§ 2 se primește fără observare. Pa-
ragraful 3 cu privire la »dotațiunea func-
ționarilor«, se omite cu totul având a se
regula salariile prin un regulament spe-
cial. La §. 4 »Instituirea funcționarilor«
în care se spune că directorul se numește
dintre profesori de regulă din partea Con-
sistoriului, deputatul Dr. Bălan propune,
ca cuvintele de regulă să se omită, și di-
rectorul să se numească dintre profesori.
Se primește proiectul neschimbat.

La §. 5 »instituirea profesorilor« dep.
Dr. Comșa propune ca profesorii extraor-
dinari de cant să fie absolvenți ai unui
conservatoriu cu drept de publicitate, av-
ând a fi aleși pe baza de concurs. Se pri-
mește nemodificat. §. 7. (Drepturile și da-
torințele directorului) se primește nemodi-
ficat. La §. 8. (Drepturile și datorințele pro-
fesorilor) dep. Dr. Șpan propune reducerea
oarelor dela 20 la 18. Se primește însă
§-ul nemodificat. § 9 nemodificat.

La § 10 Drepturile și datorințele du-
hovnicului, Dr. Bălan propune, ca duhov-
nicul pe viitor să locuiască în seminar. Nu
se primește. §. 11 nemodificat.

La § 12 despre conferențe, Dr. Cris-
tea propune, a se introduce și conferen-
țele didactice. Se primește. §-ii 13, 14, 15,
16 și 17 nemodificați.

La §. 18, 19 și 20 Planul obiectelor
de învățământ, deputatul Dr. Proca pro-
pune, ca Exegeza să se propună numai în
cursul I teologic, având a se propune Apo-
logetica (pusă în proiect în c. I) să se pro-
pună în c. II, iar Catechetică (în proiect
c. II) să se propună în c. III. Mai vorbesc
la acest obiect deputații Dr. Buzura, V.
Bălan, Dr. Bologa, Herman (să se propună
comptabilitatea teoretică și practică). Dr.
Cristea propune ca să se propună limba
și literatura română și în c. III. Se pri-
mește. Deputatul Păcală propune a se da
studiiului Economiei importanța reclamată
de greutatea timpului. Celelalte §-e s'au
primit en bloc.

Raportor.

Sinodul diecezan al Caransebeșului.

— 6 Mai n.

Sinodul s'a închis Marți seara după
ce a rezolvit în 5 ședințe consecutive la-
găndele dela ordinea zilei. Din hotărârile
aduse în această sesiune relevăm urmă-
toarele:

»Raportul general al consistoriului
diecezan ca senat școlar despre activitatea
sa în anul 1907 resp. 1906/7 se ia spre
știre și se acule la protocol, iar în ce
privește comunicatul consistoriului despre
rescriptul ministerial de dno 2 Martie a. c.
No. 307, pînă care se dificultează mersul
învățământului la institutul pedagogic cât
și conduita unor puteri didactice dela acest
institut și dela teologie, precum și a unor
funcționari consistoriali, — în urmarea că-
ruia consistoriul a luat toate dispozițiunile
de remediere, — Sinodul cu regret vine și
din partea sa a solicita cercetarea grab-
nică a invinuirilor ivite și aplicarea celor
mai riguroase măsuri spre înlăturarea a
tot ce se va constata jignilor pentru vaza
și reputațiunea institutelor amintite și a
diecezei noastre».

Comisiunea școlară din a sa parte
propune »a se solicita terminarea cerce-
tării ordonate și aplicarea celor mai rigu-
roase măsuri pentru înlăturarea a tot ce
se va constata păgubitor pentru vaza și
reputația diecezei noastre și a institutelor
amintite«. Se primește.

Trecându-se la alte obiecte, se vo-
tează recunoștință episcopatului pentru
memorandul înaintat guvernului impetruiva
legii lui Apponyi, se ia la cunoștință fap-
tul, că consistoriul a făcut toți pașii de
lipsă pentru executarea legii lui Apponyi,
se ia la cunoștință că consistoriul a luat
dispozițiunile legale în chestia calificăției
învățătorilor, se ia la cunoștință că con-
sistoriul a respins cererea ministrului re-

feritor la propunerea religiei în limba ma-
ghiară la școlile de stat și a îndrumat
pe cateheți să propună religia și în viitor
numai în limba română.

În privința școlilor de repetiție (de
adult) în cari, conform legii lui Apponyi,
limba de propunere e exclusiv maghiară,
și manualele exclusiv ungurești, comisia
școlară — în acord cu părerea consistoriu-
lui dela Arad, comunicată consistoriului din
Caransebeș propune: »comunele bisericești
să nu se mai îngrijească de susținerea
școlilor de repetiție, ci aceste școli să
fi lăsate în grija comunelor politice».

După o scurtă desbatere, sinodul de-
cide: afacerea se înaintează consistoriului
metropolitan pentru a provoca hotărâre
uniformă în toate trei diecezele.

În ședința a patra ținută Marți, dep.
Dr. G. Dobrin a făcut mai multe propuneri,
dintre cari relevăm următoarele:

»Preoțimeii gr. or. române peste tot și
în special protopresbiterilor li-se interzice
ca pe viitor să mai ocupe postul de direc-
tor executiv la vre-o bancă respective in-
stitut de bani și prin urmare cei ce se
află în un astfel de post au să abzie în
timp precluziv».

»Se institue patru revizori diecezani,
cărora li-se va fixa prin un regulament
cercul de activitate, care își are de obiect
inspecționarea tuturor afacerilor admini-
strative, atât școlare cât și bisericești din
fiecare comună, astfel ca să nu ajungă în
colizie cu cercul de activitate al proto-
presbiterilor. Revizorii diecezani pot fi nu-
mai laici. Reviziunea să se facă cel puțin
de două ori în decursul anului școlastic
pe lângă diurne și vatic».

Sinodul decide ca propunerile dep.
Dobrin să se transpună consistoriului spre
studiere și raportare.

Sinodul diecezei Aradului.

— 6 Mai n.

Despre cele petrecute în actuala se-
siune sinodală vă raportez pe scurt urmă-
toarele:

În ședința a treia a fost salutăta cu
mare însuflețire propunerea vicarului V.
Mangra ca consistoriul să fie însărcinat a
face toate dispozițiunile necesare pentru
aniversarea centenarului inaugurării pre-
parandiei române din Arad, care se îm-
plinește la 3 Nov. 1912. Sinodul a decis
ca această propunere importantă să se
predea comisiei bisericești-școlare pentru
a chibzui asupra recurselor bănești recla-
mate de această aniversare.

O frumoasă și înălțătoare discuțiune
s'a ținut în ședința a patra în jurul ra-
portului comisiei școlare. La cestiunea
întregirii salariilor învățătoresci sinodul
decide în principiu susținerea școlii con-
fessionale din propriile mijloace. Dep. Pavel
Rotar pledează într-un însuflețit discurs
pentru renunțarea la petrecerile costisi-
toare și să sacrificăm fie-care creștar pe
altarul școlii. Dep. N. Oprean pledează
ca căldură pentru întemeierea unui fond
pentru ajutorarea școlilor.

P. S. Sa episcopul I. I. Papp răspunde
că în decursul acestei sesiuni va convoca
pe deputații la o conferință în privința
creării acestui fond.

În ce privește școlile de repetiție co-
misiunea școlară constată cu regret, că în
sensul legii Apponyi aceste școli sunt ex-
clusiv ungurești, nu ne rămâne însă alta
decât a le susține și pe mai departe.
Dep. V. Goldiș vorbește contra acestei
propuneri, de oare-ce școala aceasta în
înțelesul dispozițiunii legii privitoare la
școlile de repetiție (care a intrat deja
în vigoare cu 1 Iulie 1907) nu mai e con-
fessională. Arată cazul dela Cuvin și ajunge
la concluzia, că nu există ceva mai absurd în
împrejurările de azi decât de-a susține
o școală de repetiție cu limba de proșurere
maghiară. Dela aceasta ne oprește datorita
față de limba noastră și litera statutului
nostru organic, căci limba oficială a bise-
ricii noastre e cea românească.

Deputații Rotar și Lazar se alătură
propunerii dep. Goldiș. În urma aceasta
comisiunea școlară își retrage propunerea
și sinodul decide a trece peste cestiunea
sulevată la ordinea zilei.

Din dieta ungară.

Suspendarea imunității deputaților români
aradani. — Răspunsul lui Andrassy în afacerea
folosirii limbilor în Oedenburg. — Desbaterea
budgetului.

În ședința din 6 Mai a dietei a fost
suspendată, precum știm, imunitatea depu-
taților N. Oncu, V. Goldiș, I. Suciu și St.
C. Pop, la cererea căpitanului orașului
Arad.

Din acest incident deputații T. Mihali,
A. Vlad și I. Maniu au luat cuvântul, ce-
rând camerei să nu primească propunerea
de extradare a comisiei de imunitate.

Reținem pentru astăzi următoarele
părți din discursurile d-lor Mihali și Vlad.

Dep. Mihali: »Partidul regnicolar al
naționalităților... (Voci în stânga: Există
un astfel de partid? Așa ceva nu există!)
a decis, că se va organiza, după cum o fac
aceasta toate partidele în conformitate cu
oricare drept constituțional. Noi cel puțin
așa fel înțelegem constituția Ungariei. Deci
am încredințat pe deputații Nicolae Oncu,
Vasile Goldiș, Ioan Suciu și Ștefan C. Pop
cu executarea organizării, iutocmai ca par-
tidul independent și celelalte partide coali-
ționiste.

Cestiunea aceasta e foarte impor-
tantă, căci dacă fiecărui partid și mai ales
partidului coaliționiste li se permite orga-
nizarea, atunci cu mintea sănătoasă nu
putem înțelege de ce nu i-s'ar permite a-
ceasta și partidului naționalist. Nici cele-
lalte partide nu-și înaintează statutele
ministrului spre aprobare, ba ce e mai
mult d-l ministru de interne a și enunțat,
că în ce privește organizarea partidelor
politice, d-sa nu va opune nici o piedecă.
S'ar crea un precedent din cale afară im-
portant, dacă în cazul de față onorata ca-
meră ar accepta propunerea comisiei de
imunitate, căci »azi mie, mâne ție«, iar
dacă s'ar stabili și s'ar enunța în formă
de concluz, că numai partidele cu statute
aprobate de ministru se pot organiza, ar
depinde pur și simplu numai dela guvern,
că ce fel de partide să se formeze pe viitor».

Dep. Vlad, după ce expune pe scurt
istoricul organizării partidului național, dă
câte declaratiune ministrului Andrassy,
dat la interpelația dep. Buza în afacerea
censurării casei partidului social-democrat,
în care ministrul spune, că »partidul social-
democrat este un partid politic, și nu o
reuniune cu statute aprobate, iar ca atare
nu stă sub controlul ministrului de in-
terne».

Dep. Vlad continuă apoi: Declara-
țiunea aceasta domnilor, exprimă starea
juridică, ce există în Ungaria. În ordina-
țiunea sa de sub numărul 2440—1904 mi-
nistrul de interne a fixat principiul juridic
că anume la organizarea unui partid poli-
tic nu este nevoie de aprobarea guvernului.
Eu numai o singură țară cunosc în
lume, care în privința aceasta stă pe punctul
de vedere contrar și aceasta este Rusia...

Onorată Cameră! Să nu credeți, că
sanționarea unui atare principiu nu este
primejdios și pentru d-voastră. E doar no-
toric, cum a oprit fostul ministru de in-
terne Kiistóffy, ședințele comitetului di-
riguitor al Coaliției. A copiat ordinațiunea
ministrilor Hieronyni și Percel, prin care
se calificase orice întrunire a comitetului
național român drept transgresiune. (Sna-
zație. Voci). A copiat ordinațiunea aceasta
din cuvânt în cuvânt și a aplicat aceleași
ordinațiuni ilegale și incorecte și față de
d-voastră, cum erau aplicate față de noi.
Cred că între asemenea împrejurări nu
este permis să aducem o astfel de hotă-
râre, nici să dăm sancțiune unui principiu
atât de periculos. Cestiunea, că anume ce
program are un partid, nu joacă de fel
nici un rol. Nu poate juca rol, deoarece
cestiunea, că ce fel de program are cutare
partid, depinde exclusiv numai dela alegă-
tori, cari sprijinesc acel partid și aprobă
programul său...

Dacă noi vom sancționa un atare
principiu primejdios, atunci nu vom face
alta decât vom scoate Ungaria din șirul
statelor constituționale (contestări zgomo-
toase în stânga) și vom sancționa princi-
piul, că în țara aceasta nu egalitatea, ci
forța și puterea decide.

Discursul d-lui dep. Dr. Maniu îl vom
resuma în numărul viitor.

Ministrul Andrassy a dat următorul
răspuns caracteristic:

Când comisunea de imunitate cere
ca cutare deputat să fie extradat, după
modesta mea părere, camera are să cer-
cezeze dacă este la mijloc vre-o șicanare
ori ba, iar nu că săvârșitu-s'a ori ba vre-un
delict oare-care? Eu de pildă ca ministru
nici nu țin de admisibil, să-mi expun pă-
rerea în o afacere ce nu s'a desbătut încă
la judecătoria. Peste tot nici nu este im-
portant, dacă transgresiunea corăspunde
adevărului ori ba, ci datătoare de măsură
este numai chestia dacă e vorba de șica-
nare ori nu este. Șicanare ar fi, dacă în-
treg procedulul i-ar lipsi baza de drept,
dacă de fapt am sta în fața unei aparente
șicanări. Asta însă nu s'a întâmplat. Baza
de drept de fapt există, deoarece organi-
zarea a putut avea două scopuri: ori se
intenționa formarea unei reuniuni fără sta-
tute, ori organizarea partidului valah. În
ambele cazuri ne putem referi la regulile de
drept (?) cari interzic această acțiune. Una

este, pe care o știți și d-voastră, că reu-
niunea fără statute nu se poate înființa
altă regulă de drept este ordonanța anle-
cesorului meu Hieronimi, prin care forma-
rea, organizarea unui partid valah (stri-
găte în centru: român; voci în stânga:
valah, sgomot continu), partid român. Prin
urmare, atunci când autoritățile admini-
strative referindu-se la aceste reguli de
drept, au deschis ancheta, șicanare nu s'a
putut comite. Judecătoria este chemată să
decidă dacă de fapt s'a comis transgre-
siune, ori nu. Drept aceea rog onorata ca-
meră să primească propunerea comisiei de
imunitate.

*

În ședința din 6 Maiu ministrul An-
drassy a răspuns la interpelația bar. Banffy
în cestiunea ordonanței pentru folosirea
limbei germane ca limbă de referat în re-
prezentanța orașului Oedenburg.

Ministrul declară dela început că nu
are de cuget să revoace ordinațiunea din
chestie, deoarece dânsul n'a lansat o ordo-
nanță nouă, ci a executat un uz vechiu.

Intreabă pe Banffy, de când cere exe-
cutarea legii de naționalități? Are de gând
să ceară iertare dela naționaliști pentru
atitudinea sa de până acum? (Iaritate.)
Dacă va face aceasta, atunci va răspunde
la partea juridică a interpelațiunii. Cu pri-
vire la partea politică, ministrul declară,
că cetățenii germani de la Sopron sunt
buni patrioți. Trebuiesc menținute relațiunile
de prietenie cu Germanii, căci altcum ei se
vor lăsa ademeniți de agitatori.

Camera a luat la cunoștință răspun-
sul ministrului. Banffy s'a declarat însă ne-
mulțumit cu răspunsul primit.

*

În ședința de Joi, 7 Maiu a luat cu-
vântul la discuția budgetului dep. Szapa-
nos, declarând că nu-l primește, fiindcă
n'are încredere în guvern. Dep. Batthyányi
primește budgetul și apără partidul koșu-
thist în contra invinuirilor ce i s'au adus,
că și-a renegat principiile.

Deciziunile sinodului archid.

din Blaj dela 1904 și 1906.

În zilele trecute Preaveneratul Or-
dinariat Metropolitan din Blaj a tipărit
»Deciziunile sinodului archidiecezan ținut
în Blaj la 10—12 Maiu 1904 și continuat
în 22—23 Noiembrie 1906«.) Despre acest
sinod a scris și »Gazeta Transilvaniei« în
Maiu 1904 și în Noiembrie 1906.

Scopul pentru care a fost chemat
acest sinod?) în primul loc a fost regu-
larea salarizării preoților. În Maiu 1904
după ce s'au ales diversele comisii pen-
tru cenzurarea afacerilor administrative,
pe cari avea să le pertracteze sinodul, vâ-
zând membrii sinodului că ei de ei nu pot
regula salarizarea preoțimeii, au rugat pe
Metropolitul, ca până în Septembrie al
aceluiași an să facă pașii de lipsă la gu-
vern și la Majestatea Sa pentru a esopera
regularea dela stat a salariilor preoțești,
— și sinodul a fost amănat până în Sep-
tembre al aceluiași an, ca Metropolitul să
poată face pașii de lipsă.

N'a fost convocat din nou sinodul în
Septembrie 1904, ci numai în 22 Noiembrie
1906, și cu toate că în circularul convo-
cator Metropolitul a spus, că crede »a fi
socotit timpul potrivit« pentru a continua
sinodul din 1904, și astfel se credea, că
s'a ajuns la o înțelegere cu guvernul, to-
tuși »sinodul a trebuit să constată cu
mare durere și amărăciune, că pașii în-
treprinși în cestiunea dotațiunii Clerului
nostru au rămas și de data asta fără re-
zultatul așteptat și dorit.« — În urmare
scopul principal pentru care a fost con-
chemat acest sinod nu a fost ajuns.

Acum însă se pare, că și salarizarea
preoților uniți e aproape de realizare, dar
pe ce preț încă nu se știe.

*

Din deciziunile aceluși sinod voiu aminti
aci pe cele mai importante:

Procedura pentru stărpirea concubi-
natelor. În aceasta se dă o frumoasă in-
structie, cum au să se poarte preoții și
protopopii față de cei ce trăiesc necunu-
nați. În privința aceasta preoțimea trebie
să fie cu deosebită îngrijire și bine ar fi,
dacă instrucția asta nu ar rămânea ca
multe alte numai pe hârtie.

1) Oare pentru ce au fost publicate așa de
târziu?

2) La sinodul archidiecezan iau parte sub
prezidiul Metropolitului toți canonicii, repre-
zanții institutelor de învățământ din Blaj, toți
protopopii și din fie-care tract protopopesce câte
un preot. Mireni n'au loc și vot în astfel de
sinoade.

Eu cred, că Conzistorele ar trebui să ceară în fie-care an conspecto despre concubinări, în cari să se arete, care-i cauza pentru cari trăiesc în concubinată, și ce pași s'au făcut spre delăturarea răului. Dar a da instrucții și a nu te îngriji de executarea lor, înseamnă a cunoaște răul și a nu lucra pentru delăturarea lui.

Sub p. V. e îndrumată preoțimea, ca să catechizeze tineretul, să predice și să îngrijească de înființarea bibliotecii parohiale.

Acestea toate sunt lucruri frumoase cari ar fi bine să fie executate. Mai cu samă asupra catechizării tinerimii, care cercetează școale streine ar trebui să se pună mai mare pond. În privința aceasta în biserica unită s'a făcut puțin până acum. Ar trebui numiți cateheți, unde nu sunt preoți în stare să catechizeze și ar trebui controlată catechizațiunea, și aceasta mai cu samă unde sunt școale medii. E cunoscut, că unde sunt școale medii peste tot preoții sunt și protopopi, și așa ei nu pot sta de catechizațiune, apoi a ținea 7—8 oare pe au cu o clasă, nu înseamnă a catechiza. De o catechizațiune bună biserica unită până acum numai în Cluj și Făgăraș s'a îngrijit. — În Brașov catechizează parohul Tohanului vechiu, o tinerime număroasă în 2 oare pe săptămână. În Sibiu, Mediaș, Sebeș, Ibașfalău, Mureș-Oșorhei, unde iarăși avem mulți elevi uniți, catechizați au s'o îndeplinească protopopii, cari însă pe lângă cea mai mare bunăvoință, nu pot împlini cum s'ar cuveni datorințele de catechet. — În Alba-Iulia tinerimea unită ascultă religia cu romano-catolicii la olaltă. (! Red.)

Catechizațiunea e de mare însemnătate pentru biserica și neamul nostru și de aceea de dorit ar fi, ca să i se și dea atențiunea de lipsă.

Sub p. VI. se decretează înființarea unei reuniuni de misiuni a preoților din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș și se publică statutele acelei reuniuni.

Misiunile populare sunt o bună instituție venită din Apus.

Mai mulți preoți harnici merg în o parohie și în mai multe zile țin poporului predici și învățături moralizatoare despre păcatele și defectele îndatinate în acea parte și se arată mijloacele de îndreptare și apoi credincioșii sunt mărturisii cu toată atențiunea și sunt cuminecați. Efectul acestor fel de pogorări la popor e cât să poată de bun și de aceea decretarea înființării unei reuniuni de preoți cu acest scop e cât se poate de nimerită, numai să nu rămână numai pe hârtie, de oarece văd, că a trecut un an și jumătate dela decretarea înființării, dar până acum nu s'a înființat. Pe alocurea s'au ținut și în arhiepiscopia noastră misiuni populare, — și mai întâi s'au ținut în tractul Clujului. E adevărat, că la noi în câțva s'au compromis misiunile prin reclamele jidovești și laudele, ce și le-au făcut misionarii, arătând, că nu atâta le-a fost de binele poporului, ci de mărirea lor înaintea oamenilor, — și până astăzi doi preoți distinși își dispută gloria de-a le fi introdus la Români.

Sub p. VII. sinodul recomandă cu tărie combaterea alcoolismului și înființarea de reuniuni de temperanță locale.

Sub p. VIII. vorbind despre școalele populare între altele se decide, ca conzistoriu la sfârșitul fiecărui an civil să publice statistica școalelor populare din Arhiepiscopia.

Aceasta ar fi bine, dar văd, că dela aducerea deciziunii acesteia de două ori s'a sfârșit anul civil, dar nu s'a publicat nici o statistică.

Sub p. XII se decide, că din ajutoriul ce-l primesc preoții dela stat să se subtragă 10% în favorul fondului de penziune al preoților.

Aceasta e singura decizie, care s'a executat imediat, ce a fost adusă, fără să se aștepte publicarea ei. Aceasta decizie e a stărnit multă amărăciune — în o însemnată parte a preoțimii unite, de oarece prin ea se face nedreptate multora. Cei ce primesc ajutor dela stat au trebuit să dea 10% în favorul fondului amintit, dar cei cu parohii bune și cu ajutor puțin, ori fără ajutor, dau puțin sau nimica. S'a și cerut modificarea acelei deciziuni, ca toți preoții să dea în favorul fondului amintit 10% din toate venitele, dar aceasta cerere nu cred să fi avut rezultatul dorit, deoarece până acum s'au subtras numai cele 10% din ajutoriul dela stat.

Sub p. XIII se decide, a să publica în circularele conzistoriale numele preoților morți; iar cu prilejul sinoadelor protopopești de toamnă să se țină parastase pentru preoții morți în acel an din tractul respectiv.

Aceasta încă e o decizie bună și

frumoasă, și de care ar trebui să se poarte grije ca să o și execute cei chemați.

Acestea sunt cele mai însemnate decizii, cari s'au publicat, și accentuez aceste cuvinte, de oarece știu, că a mai fost o decizie însemnată, care însă nu s'a publicat,

În sesiunea din Maiu 1904 s'a făcut și primit cu mare însuflețire propunerea, de-a să serba după vrednicie aniversarea a 150 a deschiderii școalelor din Blaj (1754—1904) și cu executarea acesteia a fost încredințat Conzistoriul Arhiepiscopesc. Dar nu s'a serbat după vrednicie și drept scuză a adus »Unirea« la timpul său, că în acel an nu s'au făcut bucatele. Eu cred, că dacă nu s'a aflat cu cale a serba aniversarea a 150-a a celor mai glorioase institute de învățământ ale noastre, cel puțin să se fi păstrat amintirea acestui mare eveniment în analele sinodului din acel an. Dar se vede, că n'am fost vrednici a serba un eveniment așa de însemnat — singurul în felul său — în istoria culturală a noastră.

Dacă ne gândim bine asupra deciziunilor pomenite, vedem, că s'au pertrat afaceri foarte însemnate și s'au adus decizii, cari pot folosi mult bisericii unite, dacă se vor executa cu conștiințiozitate. Dar ca să fie executate trebuie control continuu din partea mai marilor.

Mai cu seamă catechizațiunea tinerimii și limba de catechizație să fie bine îngrijite și grijile !)

Sp.

STIRILE ZILEI.

— 26 Aprilie.

Conferențe publice. Viitoarea conferență anunțată de comitetul despărțământului Asociațiunii se va ține numai Duminecă în 4 (17) Mai 1908, în sala festivă a gimnaziului la 6 oare sara.

Reprezentatiunea Internat-Orfelinatului din Brașov. Atragem din nou atențiunea publicului român asupra reprezentațiunii teatrale a elevilor internat-orfelinatului, care va avea loc mâine, Duminecă, la oarele 3 p.m. în sala Redutei. Se vor juca comedii: »Artistele« și »Mândria pedepsită« și se vor executa niște foarte frumoase »Dansuri Naționale«, cu soli reprezentând alegoria vârstelor. Pretul de intrare: Balcon I. 1 fl. Fauteuil I. 80 cr., Fauteuil II. 60 cr., Parchet I. 40 cr., Parchet II. 30 cr., Galerie sus 30 cr., Parter înalt 30 cr., Loc de stat 20 cr. Bilete de intrare Duminecă dela oarele 2 p. m. la cassă.

Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov roagă on. public român să-i dea sprijinul său binevoitor prin participarea sa cât de numeroasă, ca să se poată realiza scopul de binefacere ce-l urmărește. De asemenea invită tot poporul nostru a lua parte, pentru care s'au făcut prețuri cât se poate de reduse și adecă: Loc de șezut à 30 cr., iară loc de stat à 20 cr.

Cununie. Doamnele Leontina Ceaușescu și Maria F. Ionaș ne anunță căsătoria ficei respective fiului lor, d-șoara Maria G. Ceaușescu cu d-nul sublocotenent George Ionaș, care se va oficia Duminecă în 27 Aprilie v. în biserica Sf. Nicolae din Călărași.

Felicitări cordiale mirilor și părinților!

Logodnă. Elena Aurelia Radu și Nicolae Frișcu, fidanțați. Bistrița, în Maiu 1908.

Știri școlare. Săptămâna viitoare se va ține examenul de clasă cu elevii cl. VIII. a gimnaziului român din Brașov, iar Luni în 18 Maiu n. se începe examenul în scris de maturitate.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții: dela institutul de credit și economii »Brădetul« din Orlat, suma de 50 cor.

Dela d-l prof. George Chelariu din incidentul zilei onomastice 20 cor., și dela d-l inginer Tiberiu Eremie, 10 cor.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Ajutoare pentru soldații de marină. Dela magistratul orașului primim spre publicare următoarele: Din fundațiunea contra-amiralului baron Bernhardt Wüllersdorf-Urbair sunt a se împărți în anul 1908 două

1) Am auzit, că în unele părți preoții de dragul remunerațiunii propun religia ungurească elevilor români. (! Unde și cine sunt? Dați pe față.—Red.) cari cercetează școalele de stat, dar n'am auzit, ca vre-un preot să fi fost transferat, ori cel puțin pe deșit pentru acestea.

ajutoare de câte 140 coroane pe sama soldaților de marină, cari în decursul serviciului lor activ la marină și-au atras vre-o scădere și din cauza aceasta au fost dimiși din serviciul activ fără să aibă drept de-a pretinde vre-o proviziune. Cei îndreptățiți se fac deci atenți și se provoacă a-și prezenta rugărilor lor provăzute cu documentele corăspunzătoare la comanda ces. și reg. pentru întregirea cercului de marină din Triest până la 1 Iulie 1908. Condițiunile concursului se pot vedea până la termenul de sus în fie-care zi dela 8—12 oare a. m. în despărțământul magistratului orașenesc pentru afacerile militare.

1 Maiu! Dacă am socoti numai cerneala ce s'a cheltuit în fie-care an cu această sărbătoare a muncitorimii organizate, fie prin publicațiile socialiste și sindicaliste, fie prin ziarele guvernamentale și capitaliste, pentru cari această sărbătoare a mulțimii e o vecinică sprietoare, un vecinic memento, vecinica sabie a lui Democles, care dacă nu cade asupra țestei burghezului, aduce, cel puțin, greve, boicoturi, etc., dacă am socoti numai cerneala lăsând la o parte pregătirile de organizare, cântecele, tipetele și discursurile celor organizați pe de o parte și nădușile poliștilor pe de alta, și tot ar trebui să ne pună pe gânduri! Să ne pună pe gânduri, că această zi de 1 Maiu va ajunge cu timpul sărbătorearea întregii lumi civilizate și muncitoare, fiindcă se presupune că o civilizație sănătoasă înlătură din sânul societății pe trântori. E adevărat, că fie-care stup trebuie să-și aibă trântorii, dar asta se întâmplă nu la stupii sistematici, ci la uleele primitive din care și atunci când voiești să ieși miera omori tot albinele, iar trântorii de cele mai multe-ori scapă mutându-și domiciliul într'un alt ulei cu viitor....

Și cea dintâiu zi a Maiului, încântător prin vestmântul, prin cântecele și prin lumina lui, cea dintâiu zi a lunii de dulce legănare între primăvară și vară e a muncitorului înegrit din fabrică, a croitorului, a cismarului, a birjarului, iar cel bogat, care »împarte« pâine pentru ceilalți să fie osândit să tremure încă multă vreme după 1 Maiu, până ce, în cele din urmă, mulțimea va intra, plecată, în fumul fabricelor și în aerul stricat al atelierului! Atunci doar va putea patronul și rentierul să petreacă Maiul pe iarbă verde, la munte, la Nisa, la Paris, în Italia, până toamna târzie, sau poate până la celălalt Maiu, când frigurile încep atât pentru el, cât și pentru poliție.

Aviz. Măne va fi deschisă în oraș numai farmacia d-lui Kelemen din Str. vâmiei.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesează de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I. Tuhelauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Moartea artistei Fany Tardini.

Despre moartea regretatei artiste, se scriu din Galați următoarele:

Fany Tardini, văduva artistului Al. Vlădescu, ea însăși o artistă care a fermecat publicul prin talentul ei până mai acum 15—20 de ani, a murit la Galați, unde locuia de mai mult timp. Fany Tardini, Al. Vlădescu și Ion Vlădescu frațele acestuia, au fost cari au jucat pentru prima oară teatru în multe orașe din țară și mai cu seamă din Moldova.

Fany Tardini se născuse pe la 1830 și era de origine italiană. Femeie cultă pentru acele vremuri, artistă de talent, ea era sufletul trupei soțului său. »Madame Fany« cum îi ziceau toți actorii, excela în roluri din piesele senzaționale ce se jucau pe vremuri ca »Nebuna dela șapte turnuri«, »Fauldès« și alte melodrame. Cu un asemenea repertoriu, trupa Vlădescu a colindat mai prin toate orașele. Din trupa artiștilor Vlădescu și Fany Tardini au făcut foarte mulți artiști de vază, unii morți, alții cari trăiesc încă.

Repertoriul trupei se mai compunea însă și din piesele lui Alexandri. Una din acestea a scrisese Alexandri pentru Fany Tardini și pentru A. Vlădescu și anume: »Conțină«, piesă într'un act, simplă, un dialog, plin de viață însă când îl interpretau cei doi artiști de talent.

I. Vlădescu muri cel dintâiu și golul ce l'a lăsat l'a resimțit mult fratele și cumnata sa. Bătrâni, izolați, cei doi soți au mai jucat din când în când, și ultima piesă ce au jucat a fost tot »Conțină«. Mai anii trecuți a murit și Al. Vlădescu. Fany Tardini a rămas singură pe lume.

Singurul prieten îi era un papagal, nu știu dacă îl mai avea în timpul din urmă.

De vre-o câțiva ani în urmă, de o oboseală enormă, Fany Tardini aproape nu se mai putea mișca de pe fotoliul său favorit. Viața-ei se trecea greoi, încet și numai amintirile succeselor ei trecute o mai făceau să se mai înviorze.

Cu Fany Tardini s'a stins o generație de actori dramatici din țara noastră.

Convocare.

Subscrișii, ca membri fondatori ai înființândei rennuni agricole din Gherla »Sămănătorul«, convocăm pe toți membri, cari au iscălit lista de membru și acționar a înființândei reuniuni la »adunarea generală de constituire« pe 18 Maiu 1908, la 10 oare a. m. în localitățile »Filialei« Economului din Gherla.

Gherla, la 4 Maiu 1908.

Ioan Godolan, Niculae Țincu,
proprietar. preot.
Petr Chereșeș,
protopop.

Bibliografie.

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor:

»Soldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșcu Bocogiu«, »Clevetici«, »Sandu Napoia«, »Surugiu«, »Ion Păpușariu«, »Cucoana Chirița«, »Barbu Lăutaru«, »Paraponisicu«, »Kera Nastasia«, »Haimana«, »Gură-Cască«, »Stan Covrigariu«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Scara mătfei«, »Craiu nou«, »Harță Răzășul«, »Ramășagul«, »Peatra din casă«, »Nunta țărănească«, »Chirița la Iași«, »Chirița în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto)

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 9 Aprilie. În ședința de ieri a dieței a vorbit contra bugetului dep. Dr. T. Mihali. Oratorul respinge acuzele de trădare de patrie, ce li se impută mereu deputaților naționaliști. În cestiunea memorandumului noi am fost acuzați fără nici o vină. Acuzarea de iridentism nu se poate aduce cu atâta ușurință. Noi nu gravităm în afară, ci dorim să putem lucra în pace cu deputații maghiari. Se pretinde de unii, că noi facem chestie națională și noi pornim agitațiile. Mai bine de jumătate din populația țării este de partea naționalităților (zgomot). Mulți nu vor să urmeze politica de maghiarizare a guvernului.

Ministrul de interne vorbind de noi credea a ne înjosi spunându-ne »partidul valachilor« în loc de partidul naționalităților. Să nu se uite însă, că cel de pe urmă valach este un european de origine romană.

Oratorul arată apoi cum e tratată presa naționalistă și declară, că nu va vota bugetul.

Dep. Supilo declară în numele Croaților, că nu primește bugetul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branișce.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr. Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu desușuri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șf al sta bilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Să capetă pretutindenii

Kalodent

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Ügyszám 196/1908.

Steniloiu György és Truetsch György ügyében folyó évi május hó 10-ére hirdetett tüzi bükfia eladása iránti árverést nem tartom meg. Az árverés megtartására vonatkozólag közzé teszem az alábbi újabb

Árverési hirdetmény.

Alólírott király közjegyző Dr. Kovácsy Dénes brassói ügyvéd mint Steniloiu György és Truetsch György rozsnói lakosok megbízottja megkeresésére ezennel közölni teszi, hogy a következő faárú és pedig

I. Csoport:

A rozsnói vasuti állomás szomszédságában ölekbe rakva elhelyezett 120. (százhusz) méter öl felhasított bükfia.

II. Csoport:

A Rozsnyó község határán Schwarze-weidenbach erdőrészen

csomokba és ölekbe felrakott 4483, azaz (négyezernégy-száznyolcvanhárom) méter (1120. és $\frac{3}{4}$ méter öl) felhasított bükktüzi Csoportonként külön-külön 1908. évi május hó 16 ik napján délután 3 órakor Rozsnyó község házában a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen, azonnali készpénz fizetés mellett, eladatik, melyre venni szándékozók oly értesítéssel hivatnak meg, hogy szükség esetén azok a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Az árverési feltételek Buday Gábor brassói királyi közjegyző iró-dájában (Brassó, kolostor utca 6. szám első emelet) a hivatalos órák alatt érdeklődők által bármikor megtekinthetők.

Kelt Brassó 1908. (egyezerkilenc-száznyolcvan) évi május hó 9-kén (kilencedik) napján.

Buday Gábor,
kir. közjegyző,

Prafurle-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

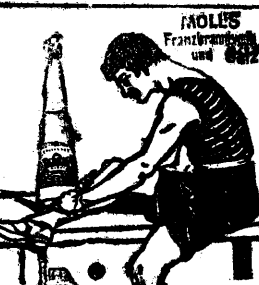
Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai celnice la stomac și pânțele, în contra cărceilor și acrelei la stomac, constipației cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bolii femeiesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coroane 2 — Falsificările se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alina durerile de gât și reumatism și a altor urmări de răcoale. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 h. Cinci bucăți cor. 1.80

— Fie-care bucătă de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9

— Comande din provincii se efectuează dintr-o rambursă postala —

La depozite să se ceară anumit preparate provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și cu gros la D. Eremus Nepoși

Biblioteca musicală: Note pentru voce și piano.

- I. Vidu: Au apărut în Tipografia diecezană din Arad următoarele: „Negreț”, cor mixt cu soli de Tenor-Sopran. Prețul 1 cor. 50 fileri (2 Le).
- „Coasa”, melodie populară. Prelucrare și armonizare. Prețul 60 fileri.
- „Log j-na” pentru o voce și pian. Prețul 1 cor. 50 fil.
- „Preste dea”... Cor mixt cu soli compus pe motive din muzica populară rom. Prețul 1 cor. 50 fil.

T. Lugojanu: „Cântări bisericești” pentru suiebe ocazionale din Molitvele (Evologiu) ș. a. Prețul 8 coroane.

„De ducă”... Cor bărbătesc, pe motiv popular. Prețul 1 cor. 50 fil.

Se pot procura prin librăria „Gazetei Transilvaniei”, Brașov.

Din Biblioteca Societății „Steaua” (București, Institutul de arte grafice I. St. Basilescu) a apărut Nrul 15 cuprinzând: „Românii de peste Carpați” de I. Russu-Simianu, și Nrul 16 cuprinzând: „Românii și Dacia” de Dr. I. Lupăș. Prețul 15 bani.

Nai câștigat nici odată la loteria de clasă?

încercați norocul la cea nouă

Colectură principală

JULIUS FRIEDE & Comp.

Brașov, Strada Vămii 36.

Tragerea clasei întâiu a loteriei de clase reg. ung. este în

21 și 23 Maiu a. c.

Câștigul principal în cazul cel mai norocos este

1 Milion Coroane

eventual 600,000, 400,000, 200,000, 100,000, 90,000, 80,000, etc. etc.

125.000 losuri — 62.500 câștiguri.

Fie-care al doilea los se trage cu un câștig.

Oferim losuri originale pe prețul oficial și anume:

$\frac{1}{1}$ los	$\frac{1}{2}$ los	$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{8}$ los
K 12.—	K 6.—	K 3.—	K 1.50

Informații și planul oficial trimitem la cerere franco.

Comenzile se efectuează numai însoțite de cost, sau cu rambursă.

Tragerea clasei I. deja în 21 și 23 Maiu a. c.

Băile minerale vindecătoare din Előpatak

au fost deosebit contra boalelor de stomac, rinichi, ud, mitră, ficat și sp'ină, goidin reumatism, constipație, precum și contra boalelor, cari se desvoltă din nervozitate. Cura cu renumita apă de beut Előpatak, urmată după ordinațiunea medicală, împreună cu băile reci și calde, masaj, gimnastica suedică, trat dietetic da rezultate foarte favorabile. Sezonul băilor dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie. Stațiune de cale ferată Feldioara (Földvár) și Sepsisat. György cu comunicație ieftină de trăsuri. Locuințe și întreținere ieftine și elegante. Pentru sezonul prim din 15 Maiu până în 15 Iunie și al doilea de a 20 August până în 15 Septemvrie se plătește numai jumătate din taxa pentru cură și muzică. Locuința cu 50%, întreținerea mult mai ieftină. Apa minerală Előpatak ocupă primul rang între apele minerale aleșine ce conține alcooloid de fer se folosește și ca doftorie de casă, și e foarte plăcută amestecată cu vin sau ca beutură răcoritoare. În strămutare precum și în țară se consumă anual mai mult ca un milion de sticle. Locul de trimiteri Előpatak și în cele mai multe orase și case de comerț en-gros.

La dorință se trimite și prospecte franco.

Diracțiunea.

Zilnic un câștig principal la Gaedicke

au devenit proverb. La tragerea din urmă a clasei 6 din loteria trecută n'a fost zi unde se nu anunțe

Casa de bancă GAEDICKE un câștig principal

Norocul la noi e colosal!

Încercați norocul la **Casa de bancă GAEDICKE** și aveți succes sigur.

La tragerea clasei I. în 21, 22 Maiu a XXII. loteriei de clase

oferim losuri originale

Intregi	Jumătăți	Pătrimi	Optimi
12.—	6.—	3.—	1.50

Coroane.

Șecuri de poste gratis și franco.

Casa de bancă Gaedicke **Budapest**
Kossuth Lajos-utca 11

Zilnic un câștig principal la Gaedicke!

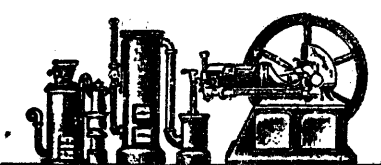
Zilnic un câștig principal la Gaedicke!

Puterea motrice cea mai sigură și perfectă:

Fabricat de rangul prim

Motoare pentru sorbirea gazelor

SAUGGAS-MOTORE

Întrebuințate la încălzirea cu Antracit, Kook, precum și că-buni de lemn.

Funcționarea cea mai ieftină și regulată.

Cea mai sigură
!!!GARANȚIE!!!

Spese de funcționat ca 1-2 bani de HP.

Permanent în depozit: Motors de ulei și Benzin. Locomobile și Garnituri de înblătīt.

— Condițiuni favorabile de plată. —

B. DÉNES, Motor-specialist, Budapest, V.

Lipót-Körut 15.

Preț curent și devis gratis!

(34,12-20).